

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 18 Stycznia r. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 9 stycznia.

Dnia 6 zrana, jako w dzień Zjawienia się Pańskiego na Jordanie, po nabożeństwie w kościele pałacowym odprawiło się na *Newie* poświęcenie wody. Tegoż dnia obchodzono była rocznica narodzin Jej Wysokości Wielkiej Xiężny ANNY Xiężny Oranii.

Dwór CESARSKI z powodu śmierci N. Króla Bawarskiego, *Maxymiliana Józefa*, włoży żałobę na 6 tygodni, zaczynając od 8 stycznia.

Dnia 4 t. m. około godziny 3ciej po południu NATJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ z NATJAŚNIEJSZĄ CESARZOWĄ ALEXANDRĄ FEDEROWNĄ raczyli odwiedzić tutejszą salę birżową. Kupcy, uradowani tak niespodziewanemi odwiedzinami, spotkali i przeprowadzali NATJAŚNIEJSZĄ PARĘ z okazami najwyższego ukontentowania i z okrzykami *Ura*, uprzejmość okazującą przez CESARZA JEGOMOŚCI dla tego szanownego zgromadzenia, przejęła ich uczuciami najwyższej wdzięczności i uszczęśliwienia.

Najjaśniejszy Królewic Jmć Pruski, *Wilhelm*, przybył do tutejszej stolicy.

Vice-Hrabia *Saint Priest*, generał porucznik wojsk N. Króla Jmci Chrześcijańskiego, tu przybył.

Radca tajny, Xiążę *Chowański*, zarządzający bankiem assygnat Państwa i ekspedycją przygotowania papierów Państwa, udarowany brylantowanemi znakami orderu s. *Anny* 1 klasy.

Rzeczywisty radca stanu *Rosenberg*, zarządzający podskarbstwem Państwa, mianowany kawalerem orderu s. *Anny* 1 klasy.

Vice-admirał naczelnik morskiego sztabu Jego CESARSKIEJ MOŚCI, *Moller* 2gi, mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza* 1 klasy.

Hrabia *Moden*, koniuszy Dworu Jego CESARSKIEJ MOŚCI, mianowany kawalerem orderu s. *Alexandra Newskiego*.

Sekretarz stanu Jego CESARSKIEJ MOŚCI rzeczywisty radca stanu *Marczenko*, mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza* 2 klasy wielkiego krzyża.

Generał Major *Płutafow*, komendant *Schlisselburga*, mianowany kawalerem orderu s. *Anny* 1 klasy.

Przez Najwyższe Ukazy do Rządzącego Senatu wydane roku 1825:

Dnia 25 grudnia, na zaświadczenie NATJAŚNIEJSZEGO CESARZEWICZA i WIELKIEGO XIĄŻĘCIA KONSTANTEGO, sztab lekarze powiatów bobruńskiego *Pol* i słuckiego *Bernard* podniesieni na Assesorów kolegialnych.

Dnia 28 grudnia, Generał Adjutant, Generał porucznik *Goleniszczew - Kutuzow*, mianowany Sanktpetersburskim wojennym gubernatorem, z zastawieniem przy dawniejszych obowiązkach.

Dnia 31 grudnia, dyrektor kancelaryi ministra skarbu i zarządzający departamentem reżodziei i handlu wewnętrznego *Drużynin*, mianowany radcą tajnym.

Zostający pod wiedzą ministeryum spraw zewnątrznych

kamerher radca kolegialny *Bachtiejew*, otrzymał rozkaz znajdowania się w kancelaryi własnej Jego CESARSKIEJ MOŚCI.

Przez Najwyższe Ukazy do kapituły rossyjskich orderów, w r. 1825 wydane:

Dnia 30 grudnia, będący za stołem ober-prokuroremskim w 4 departamencie Rządzącego Senatu rzeczywisty radca stanu *Bernikow*, w nagrodę gorliwości około urządzenia w mieście *Hory* murywaney Cerkwi sobornej, najłaskawiej mianowany, z naznaczenia w Bogu Zmarłego CESARZA ALEXANDRA, kawalerem orderu s. *Anny* 3 klasy.

Dnia 31 grudnia, najłaskawiej mianowani kawalerami w nagrodę odznaczający się służby, zaświadczonej przez zwierzchność, orderu s. *Włodzimierza* 4 klasy: członek komisyyi dzieł prowiantskich 6 klasy *Świeczyński*, 9 klasy, dozorca szpitala wojskowego w *Narwie* *Kowaliński*, i kommissionier *Saważa*; orderu s. *Anny* 3 klasy pomocnik naczelnika stołu powyższej komisyyi *Szułepników*.

Na zaświadczenie naczelnika sztabu morskiego J. C. M. o gorliwości odznaczający się w służbie i pracach szczególnych przy odnowieniu baterii morskich w *Kronsztadzie*, najłaskawiej mianowani kawalerami orderów: s. *Anny* 2giej klasy z brylantami: kapitan floty iszey rangi *Wasiljew*; tegoż orderu 3 klasy, kapitan leytnanci, *Siewerinkow* i *Iszkarin*; s. *Włodzimierza* 4 klasy: kapitan iszey rangi *Leymann* i *Hamaley* iszy, kapitan 2giej rangi: *Plater* i *Suszczeu*, *Durassow* i *Lazarew* iszy, oraz kapitan inżynierów *Gregorjew*.

Przybyli do *Petersburga* z *Taganrogu*, urzędnik 4ty klasy, *Wacenko*, zostający przy naczelniku głównego sztabu J. C. M.; kapitan głównego sztabu gwardyi *Williamow*; i 8mej klasy *Pietuchow* należący do kancelaryi głównego sztabu J. C. M.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 23 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Oczyszczona nasza poniosła na dniu 20 b. m. do tklivą stratę przez zgon s. p. JW. X. Stanisława *Staszica*, ministra stanu, dyrektora przemysłu narodowego, prezesa towarzystwa Królewsko-Warszawskiego przyjaciół nauk. Jak życie tego szanownego męża było nieprzerwanem pasmem cnot publicznych i prywatnych, tak zgon jego, jako wzorowego urzędnika, dobrego obywatela i rzadkiego dobroczyńcy, nayboleśniej przeraził wszystkich mieszkańców Królestwa. Wyprawdzenie ciała zmarłego do *Bielan* stosownie do ostatniej jego woli, na dniu dzisiejszym nastąpi.

X. *Mrongovius* chlubnie znany z kilku dzieł o języku polskim, a szczególnie z niemiecko-polskiego słownika, wydanego niedawno w *Gdańsku*, otrzymał zaszczytne wezwanie. Kanclerz Cesarstwa Rossyjskiego Hrabia *Rumiancow*, sławny opiekun nauk, zaprosił go, aby jego kosztem objechał siedziby dawnych kaszubów, i starał się, ile możności, zebrać słownik ich gasnącego języka, oraz podania utrzymujące się jeszcze w ustach tych Pomorzan.

Redakcyja *Kuryera Warszawskiego* odebrała

list z *Berlina* pisany dnia 13 b. m. donoszący, że Józio *Krogulski* dał koncert w *Berlinie* d. 12 b. m. . Znamcy i amatorowie zachwyceni byli prawdziwym talentem, lecz ledwo ich przybyło 30. Żądano powtórnego koncertu, ale młody wirtuoz wyjeżdża do *Drezna*. Amator donoszący o tym koncercie wyraża: „Wszystko co bym mógł powiedzieć na pochwałę tego nadzwyczajnego talentu, byłoby zamałem; jego czucie, biegłość, moc, połączyły się w wydaniu naydokładniey kompozycy *Haydena*, *Riesa*, *Humla* i *Kurpińskiego*. zachwyciły i rozrzewniły tych prawdziwych znawców i labo-wników muzyki, których zdaniem nie włada uprzedzenie.“

(z *Monitora Warszawskiego*).

Starożytny obrząd święcenia wody (Jordanu) odbytym został dnia 18 b. m. ze zwykłą uroczystością. Kilka tysięcy ludu oraz cechy warszawskie z swemi chorągwiami postępowały w processyi z kościoła *XX. Bazylianów* do brzegu *Wisły*. Celebrujący *WJX. Szymański* kanonik, poświęcił wodę, a *X. Śniadecki*, franciszkan miał stosowne kazanie.

Dekretem nadwornym wiedeńskim dozwolone jest przeniesienie biskupstwa *Tynieckiego* do *Tarnowa*. Na mieszkanie Biskupa, *JW. X. Zieglera*, przeznaczony jest pałac *JO. Xiecia Sanguszki*.

Wyszła z druku Elegia na zgon wiekopomney pamięci *NAYJAŚNIEJSZEGO ALEXANDRA I CESARZA Wszech Rossyi*, Króla Polskiego, przez *L. E. Razisza* podoficera półku 4 piechoty liniowej *W. P.* Z dnia 13 na 14 b. m. i r. urodziła w *No-wém Mieście* nad *Pilicą* kobieta troje dzieci, to jest: o godzinie 11 w nocy (chłopczyka, o godz. 12 dziewczynkę, a o godz. 1 znowu chłopczyka. Dzieci te są zwyczajney wielkości i zdrowe. Matka także prócz zwyczajney w takim razie słabości jest również zdrowa.

AUSTRIA:

Wiedeń dnia 5 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Posłowie Cesarsko-Rossyyski i Królewsko-Angielski przy dworze tutejszym, mieli d. 13 i 15 z. m. dać u siebie piękną zabawę teatralną, czego z powodu odebraney pierwszej wiadomości o śmierci *Nayjaśnieyszego Cesarza ALEXANDRA* zaniechali. Słychać, iż u posta angielskiego miano wystawić trajedią *Maryja Stuart*, i że małżonka *Arcey-Xiecia Karola* miała grać główną rolę; tym celem zrobiono dla niej kosztowną suknię, szacowaną 8,000 złotych ryńskich, a prócz tego przysposobiono ubior na głowę wartości przeszło 200,000 takichże złotych.

PRUSSY.

Berlin dnia 17 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Król *Jmć* dał d. 13 b. m. wystuchanie hrabiemu *Oriola*, posłowi Królewsko-Portugalskiemu, i z rąk jego przyjął przysłane mu od Króla Portugalskiego insignia orderów portugalskich. Wczora dał Monarcha nasz wystuchanie hrabiemu *Alpeus*, który złożył list wierzytelny jako nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister *Nayjaśnieyszego Cesarza Rossyyskiego*.

Xiążę *Oranii* przybył z *Hagi* do tutejszey stolicy, a potem nazajutrz wyjechał do *Petersburga*.

FRANCYA.

Paryż d. 2 stycznia.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

W sam dzień Nowego roku przyjmował Król powinszowania swojej rodziny, parów, pierwszych władz rządowych i t. d.: o drugiey byli na pokojach zagraniczni posłowie. *Nuncyusz apostolski Macchi*, miał mowę. Ogrodnicy dworscy przynieśli owoce; a strzelcy dworscy świeżą zwierzynę. Deputacya miasta *Beauvais* złożyła Królowi płaszcz; jest to dawny zwyczaj, już bowiem roku 1179

Biskup tego miasta, niósł płaszcz Królewski w czasie koronacyi *Filipa Augusta*.

X. Pradt w jednym z swoich nowych dzieł, podaje taką wiadomość statystyczną o mieszkańcach ziemi: na całej ziemi jest 670 milionów mieszkańców. Z tych jest 120 milionów katolików, 40 milionów protestantów, 36 milionów wyznawców religii obrządku greckiego, 4 miliony żydów, 70 milionów mahometanów, 400 milionów pogan. Same Chiny mają ostatnich 300 milionów.

— Dnia 5. —

(z *Gazety Warszawskiej*).

Król *Jmć* odpowiadał d. 2 b. m. ze zwykłą dobrocią i łaskawością na powinszowania, składane przez sąd kassacyyny, trybunał handlowy i inne władze. *Margrabia Barbe-Marbois*, Prezes Izby obrachunkowej oświadczył w mianey mowie: „Pozwolisz nam *W. K.* Mość użyć słów poprzedników naszych; życzymy dobrego nowego roku i czerstwego zdrowia, długiego panowania i ciągłej pomyślności Monarsze, który poddanych swoich chce widzieć szczęśliwemi, który czuwa nad utrzymaniem praw, i którego mądrości winniśmy trwałość powszechnego pokoju.

Biskup *Hermopolitański* rzekł: „*Karol X.* okazuje się godnym potomkiem wielkich Królów; równie jak oni, sławę swoją sadza na przenoszeniu nad wszystko religii, która Europę oświeciła i uobyczaiła, a bez której nie ma ani wolności dla ludów, ani bezpieczeństwa dla rządów. Zyy *N. Panie*, aby z Tobą rządziła religia, która jest duszą cywilizowanego świata, równie jak sprawiedliwość podpora jego, a umiejętność pochodnia.“

W tutejszey stolicy odkryto bandę oszustów, którzy za opłatą 250 do 300 franków, wydawali fałszywe świadectwa śmierci tych, którzy roku 1812 zginęli w wojnie. Oszustostwo to uskuteczniał tym sposobem, iż na istotnych świadectwach śmierci żołnierzy poległych w boju, za pomocą chemicznego preparatu zręcznie wytarli ich imiona i nazwiska, a inne na to miejsce wpisałi. Takowe oszustostwo odkryło się przez powrót do oyczyny w dobrém zdrowiu kilku żołnierzy, których na mocy tych fałszywych świadectw miało na poległych w boju. Schwytano wszystkich zbrodniarzy i oddano pod sąd właściwy.

— Dnia 7. —

Utworzyło się tu bezimienne towarzystwo do zaprowadzenia machin przedzenia lnu. Jest to dowodem postępu przemysłu francuzkiego, iż wprowadzenie tych machin, za które podczas rządów *Napoleona* wyznaczono milion franków nagrody, nastąpiło teraz bez pomocy rządu. Pierwszą taką machinę kazał wystawić kupiec *Jacques roku 1819 w Wersalu*; sprowadzono ją do *Gama-ches*, gdzie teraz jest używana. Zrobiono ich potem kilka. Pierwszy wzór sprowadził *Pan Beauvans* w miesiącu sierpniu 1819 do Francyi. Pokazano go wyznaczoney do tego Kommissyi, i przyznano pewną nagrodę temu cudzoziemcowi. Jak wszystkie nowe przedsięwzięcia, tak i to doznało początkowych trudności, ile że *Panu Jacques* brakowało pieniędzy. Zawiazane teraz bezimienne towarzystwo daje milion franków na upowszechnienie tych machin. Takie czyny okazują szczęśliwy wpływ przedsiębiorczego ducha, który się we Francyi rozpościera, a który powiększał ciągle pomyślność zamorskich naszych sąsiadów.

Odebrany tu list z *Kairu* pod d. 8 października donosi, iż kiedy basza Egiptu uzbraja nową wyprawę przeciw *Morei*, tymczasem interessa jego w *Arabii* są w złym stanie. Wojsko egipskie utraciło tam broń i tabory, a zle postępowanie baszy *Mekki* przymusiło egipcyan do ustąpienia z tego kraju.

Pan Zea Bermudez wyjechał z *Bajonny*, udając się przez *Tuluzę* i *Lugdun* do *Drezna*, gdzie będzie piastował urząd posła hiszpańskiego przy dworze *Saskim*.

Zbierana tu składka dla dzieci *generała Foy*, wy-

nosi do dnia dzisiejszego 699,251 franków. Z Departamentu *Wyższego Renu* przysłano w tym celu 62,585 franków.

— Dnia 8. —

(z *Monitora Warszawskiego*).

Komisya pomników egipskich miała zaszczyt dnia 6 złożyć N. Panu ostatni oddział opisanego Egiptu. Pięć tomów rycin złożonych, są piątą częścią *starożytności*, tom stanu *terecznego* i drugi tom historii naturalnej i atlasu jeograficznego. Deputacya przedstawiona została Królowi przez ministra spraw wewnętrznych; składała się z generała *Lafont* prezydenta; hrabiego *Chabrol de Volpic*, barona *Fourier*, barona *Desgenettes*, barona *Costaz*, *Girard*, *Lepère* starszego, *Jollois*, *Devillier* i *Jomard*. Król raczył przejrzyć rozmaite części zbioru, a potem z dobrocią przemówił do członków deputacyi i powiedział, że dzieło to czyni zaszczyt Francyi. Delfin, Delfinowa i Xiężna Berry, znajdowali się na tém przyjęciu.

Córka hiszpańskiego Radcy Stanu *Don Izquierdo de Ribera*, bardzo piękna panienska, wychowana w jednym z tutejszych klasztorów, miała zostać podgubernantką przy dzieciach Xiężny Berri. Dodają, iż jej nadano tytuł Hrabiny.

Mówiono w *Bajonnie*, że tamtejszy Biskup zostanie nauczycielem Xięcia *Bordeaux*.

Donoszą z *Ile-de-France*, że na półsferze australnym odkryty został pomiędzy konstellacyami bieguna południowego jeden z największych komet, jaki kiedykolwiek widziano, daleko większy od komety z 1811. Gdy go postrzeżono w ostatnich dniach września miał blask *Plejad*, wyniesiony od 16 do 18 stopni, z ogonem bardzo krótkim; jego blask powiększył się potem, ogon przedłużył się, a to, i jego wsteczny ruch pomiędzy gwiazdami, sprawia domysł, że się szybko do ziemi przybliży. W połowie października na początku nocy gdy księżyc nie wszedł, był najpiękniejszem ciałem na horyzoncie. Pewien astronom okrętu angielskiego *Espiegla*, czynił postrzeżenia nad tym kometa i udzielił ich astronomowi królewskiemu na przylądku *Dobrey Nadziei*, który ich skutek ogłosi.

(z gazety *Pruskiej Stanu*.)

Xiążę *Mathieu Montmorency* (były minister stosunków zewnętrznych, członek Akademii Nauk) mianowany jest gubernierem Xięcia *Bordeaux*.

P. Freycinet, sławny wędrownik i jeograf, wybrany został członkiem Akademii na miejscu *P. Buache*.

Jedna z gazet amerykańskich donosi, iż w północnej *Karolinie* odkryto kopalnię złota.

Król Jmć dał prywatne wysłuchanie X. *Desmazure*, misyonarzowi apostolskiemu i Jałmużnikowi poselstwa francuzkiego w *Konstantynopolu*, który wkrótce siądzie w *Tulonie* na okręt dla udania się na nowo do *Konstantynopola*, a z tamąd do *Jeruzalem*.

Piszą z *Londynu*: podług gazety dublińskiej *Morning Post*, Lord *Kochrane* oświadczył deputowanym greckiego komitetu, że on ciągle myśli o wypełnieniu oo do litery, układów z nimi zawartych.

Onegdaj Król Jmć był z Delfinem na łowach w lesie *Vincennes*.

Francuzka fregata *Tektis* 44działowa ze 300 ludźmi i korweta *l'Esperance* zostodziałowa z osadą na niej będącą 150 ludźmi, wypłynęła d. 30 czerwca z. r. do *Sydney* na Nowej Wallii południowej.

Xiążę *Burbon* jest nieco chory.

W *Lionie* pod tytułem: „*Union des fabricans*”, zawiązało się towarzystwo do zachęcenia pożytecznych wynalazków i nowych odkryć.

P. Barret w *Lionie* wynalazł wóz mechaniczny, na którym w 15tu godzinach można 120 mil francuzkich ujechać.

ANGLIA.

Londyn dnia 1 stycznia.
(z *Gazety Warszawskiej*).

Kilka statków przewozowych popłynęło do Irlandyi dla wzięcia wojska, przeznaczonego na wzmocnienie osady w *Korfu*.

Na rachunek angielski zakupują znaczną ilość pszenicy we *Włoszech* i *Sycylii*.

Listy z *Nowego Yorku* donoszą o odezwie do krajów południowo-amerykańskich, rozchodzącej się w *Mexyku*, *Kartagenie*, *Bagota*, *Lima*, *Buenos-Ayres*, *Valparaiso* i t. d., a mającej na celu osłabienie przewagi handlowej Anglików w tamożnych okolicach. Odezwa ta namienia szczególnie o religijnej intoleroency Anglików i wystawiają obraz uciemnienia katolików, w wielkiej Brytanii, usiłuje wzbudzić nienawiść ku Anglikom, aby handlowe ich spekulacje zatamować. Wreszcie odezwa ta daje poznać, iż Zjednoczone Stany północnej Ameryki i Francya zbierać będą tam, gdzie Anglia zasiała.

— Dnia 3. —

Gazety tutejsze donoszą, iż mieszkańcy *Tibetu* doznali wielkiej radości z odrodzenia się swojego *Delaj-Lamy*. Rzecz tak się ma: wiadomo, iż *Delaj-Lama*, czyli najwyższy kapłan tybetański, uważany za Boga na ziemi przez mieszkańców tego rozległego kraju, podług mniemania pospółstwa, nigdy nie może umierać, lecz gdy się zestarzeje, opuszcza dawne swoje ciało, i nowe przyrzuca. Od czasu zaś zdobycia *Tibetu* przez Chińczyków, odrodzenie jego zawisło od woli Cesarza chińskiego, który przez 5 lat wstrzymywał swoje pozwolenie w tej mierze. Przychylił się nakoniec do prośby kapłanów i Panów krajowych, pod warunkiem atoli, aby sam wybrał *Delaj-Lamę* z 13 Kandydatów, którzy powinni być Chińczykami. Środek ten przezorności okazuje nieufność Chińczyków, zwłaszcza ku Anglikom; chce bowiem Cesarz przeszkodzić, aby nowy *Delaj-Lama* przez wpływ *Kompanii Wschodnio-indyjskiej* nie sprzyjał Anglii.

— Dnia 4 —

Traktat handlowy między Anglią i Francją ma być bliskim zawarciem.

Młody Xiążę *Metternich* po przykrey żegludze przybył z *Calais* do *Douvres*, z kąd mimo zimnej nocy udał się niezwłocznie do *Londynu*.

Odebrano tu urzędową wiadomość o poddaniu się warowni hiszpańskiej *Ulloa*. Od d. 1 września z 600 ludzi w tamecznej twierdzy umarło 300 a 200 zachorowało. Poddanie się nastąpiło d. 22 listopada *Mexykanom*, którzy tam znaleźli 300 dział i potrzeby wojenne wartości 2 miliony dolarów. Listy z *Hawanny* pod d. 5 grudnia donoszą o przybyciu dowódcy *Coppinger* i oficerów jego, których korweta *mexykańska Victoria* tam zawiozła. Jenerał *Victoria* w wydanej d. 23 listopada odezwie, ogłosił *Mexykanom* ten ważny wypadek.

N I E M C Y :

Monachium d. 7 stycznia:
(z *Gazety Warszawskiej*).

Narady Komisji w celu zaprowadzenia oszczędzeń w wydatkach rządowych, przez Króla Jmci *Bawarskiego* i pod jego bezpośredniem przewodnictwem zaprowadzone, już się skończyły. Wspaniałomyślny Monarcha zawsze znajdował się na licznych i długich po 5 do 6 godzin trwających posiedzeniach, i był w ścisłym znaczeniu wyrazu ich duchem ożywiającym, gdyż wszelkie zasady, na których opierać się miało, sam stanowił. Według pewnych wiadomości wypadek tej Komisji we względzie oszczędności, przechodzi wszelkie oczekiwanie. Nowy skład Rady Stanu, Ministerstw i połączonych z niemi władz centralnych, Izby głównej obrachunkowej, której Instrukcyja poprawna już jest zapowiedziana i wkrótce ogłoszona będzie, rejenoyi obwodowych, archiwów i Kommissarzy miejskich, w porównaniu z wydatkiem dawniejszym, przynoszą oszczęd-

dnosci 700 000 złotych ryńskich, o tyle zaraz zmniejszyła się wydatek monopoliczny i cały etat poborów. Znaczna wprawdzie summa oszczędności użyta być musi na opłatę emerytur i tymczasowej odstawki urzędników, stosownie do ustawy konstytucyjnej bawarskiej; lecz Król Jmé wydał rozkazy wyraźne; aby żadne ponużenie na wyższy stopień póty projektowane nie było, póki wszyscy zdolniejsi odstawkowi przyswoicie umieszczonemi nie zostaną; tym sposobem wkrótce zmniejszy się ciężar pensy odstawkowych. Rozgłoszonej zarazie piśmiennictwa położył kres sam Król Jmé w objawionych przez siebie zasadach; żeby jednak kanceliści nie zostali pozbawieni chleba; troskliwóć Monarchy temu zapobiegła. Dorastający bowiem młodzieży zapewnione są dostateczne sposoby wyżywienia się, przez prawo o rzemiosłach z dnia 11 września r. z., które Bawaryja szczególnie winna wstawieniu się *Ludwika*, w ówczas jeszcze następcy tronu, do ocyta swego. Ta sama Kommissya uchwaliła ogólne prawo tyczące się pensy urzędników, i ustanowiła, że urzędnicy na przyszłość oprócz pensy w gotowiznie, pobierać będą także pewną kwotę w produktach, która oznaczoną być ma stosownie do przypuszczeń potrzebny rodziny urzędnika. Przez to nie tylko się zyska jednostajność pensy, ale nadto wypłynie ważna korzyść dla finansów Bawaryi, które po większej części zasada się na zbożu; oznaczone więc dodatki w produktach uważać się będą za posady przenoszone w rachunkach, a w czasach tanich uniknie się zmniejszenia dochodów. Według pewnych wieści, chce Król Jmé tylko wyższych urzędników pensy pozmniejszać, niższych zaś w dotychczasowym stanie zostawić. Oznaczono także, iż pomieszkania wolne dla urzędników zniesione będą; ci zaś, którzy do nich prawo mają, wynagrodzenie stosowne uzyskają, w ogóle zaś przyjęto za zasadę, iż wtedy dopiero wolne pomieszkanie wyznaczone będzie, gdy to z miysocowości nieuchronnem się okaże. A tak sprzedaż niepotrzebnych gmachow oszczędzi wyrażnie 150,000 złotych ryńskich na ich reparacye rocznie wydawanych. W ogóle można być pewnym, że oszczędność w wydatkach krajowych przesłało milion złotych ryńskich wynosić będzie, skoro wszystkie przez Kommissyą wyrzuczone zasady przyjdą do skutku.

Wojsko bawarskie składać się będzie nadal z 16 półków piechoty, 4 batalionów strzelców, 2 półków kuryssyerów, 6 półków lekkiej jazdy, 2 półków artylleryi, i 5 kompanij technicznych. Piechota wynosić będzie w czasie pokoju 40,603, a w czasie wojny 41,688 ludzi; jazda w czasie pokoju 9216, a w czasie wojny 9360 ludzi. Przez zaprowadzoną oszczędność, wydatki na utrzymanie wojska, które przy wstąpieniu na tron Monarchy naszego wynosiły blisko 7 milionów złotych ryńskich, nie przewyższą teraz 6 milionów takichże złotych.

TURCYA.

Od granic tureckich d. 26 grudnia.
(z *Gazety Warszawskiej*).

Urzędowe wiadomości z *Bukarestu* i *Jassy*, pod d. 24 i 26 b. m. wzbudzają wielką obawę, gdyż morowe powietrze tak w obu Kiezwach, jako też w przyległych prowincyach tureckich; coraz się bardziej rozpościera. W ciągu miesiąca grudnia kłeska ta dotknęła miasto *Rumnik* i 12 wsi w Wołoszczyźnie, gdzie już wiele ludzi umarło. W *Ruszcuku* i *Braila* umarło także klika osób na morowe powietrze. Grassuje ono ciągle w *Systryi* i *Sylstryi*, a na wyspie na *Dunaju* przeciw *Jurtukoi*, wszyscy mieszkańcy co do jednego wymarli. Kiedy z tego powodu panowała trwoga w *Bukarescie*, tymczasem w końcu grudnia okazały się także ślady morowego powietrza w *Jas-*

sach; nagle śmierć kilku ludzi na przedmieściu *Tatarasch* zwróciła na siebie uwagę rządu. Ustanowiono Kommissyą zdrowia, która na miejscu rozpoznała gatunek choroby, i jednomyślnie uznała ją za morowe powietrze. Z dokładnego śledztwa okazało się, iż pewny Multańczyk przybywszy z *Fokszan* do *Jassy* rozpostarł zarazę. N. Cesarz Austriacki kazał rozciągnąć kordon wojska przy zagrożonej granicy od strony Multan i Wołoszczyzny.

List prywatny z *Tryestu* pod d. 2 stycznia (w gazecie powszechnej niemieckiej) donosi: najnowsze wiadomości z *Korfu* pod d. 24 grudnia ciągle dla Greków są pomyslnie. Wysłany przez *Ibrahima* baszę do *Koryntu*, oddział, składający się z 3000 ludzi, został dnia 7 grudnia pod *Koryntem* pobity, i po większej części w pień wycięty. Stanowowe wypadki pod *Salona*, z kąd Turcy opuścili całą artylleryją i potrzeby wojenne, uciekając musiel; tamują działania naprzeciw *Missolundze*, gdyż *Seraskier Reschid* basza, w tyle zagrożony, za ledwie może rozrządzać połową swojego wojska, przez dyzeryją osłabionego. *Kapudan* basza, który krąży między *Putras* i *Missolungą*, czyni przygotowanie do nowego siturmu. — Stożące eskadry angielskie na Archypelagu będą towarzyszyły *P. Stradfort Canningowi* aż do *Dardanellów*. Grecy pochlebiają sobie, że się on za nimi wstawić będzie w *Konstantynopolu*. (G. P. S.)

NIDERLANDY.

Bruxela dnia 9 stycznia
(z *Gazety Warszawskiej*).

Gdy wielu młodych ludzi miewskiego stanu po wyjściu ze szkół wkrótce zapomina o goście w nich nauczali, albowiem większa ich część nie ma żadnej sposobności ćwiczyć się w tém, czego się nauczyła, ani rozwinąć swoich zdolności, przeto wydział towarzystwa *Pospolitego pożytku* w *Grinidze* postanowił utworzyć instytut, w którym tacy młodzieńcy mogliby się ćwiczyć i wydoskonalać w tem wszystkiém, czego się w szkołach nauczyli.

Okręt amerykański *Pactolus* przybywszy z *Batawii* na wyspę *Cower* po 106ciodniowej regludze, przywiózł wiadomość, iż mieszkańcy wyspy *Jawa* przy *Samarong*, podnieśli bunt przeciw niderlandczykom. Krajowcy pozabijali mnóstwo chinczyków, spalili wiele wsi, i spustoszyli plantacye ryżu i kawy. W kilku bitwach tak byli zwyciężkami, iż wszyscy europejczycy w *Batawii* musieli się wziąć do broni; obawiano się, aby powstańcy całej wyspy nie op nowali. Z *Batawii* posłano wojsko do *Bontam-Bay*. Związek między *Batawiją* i *Samarong* był zupełnie przecięty.

Kurs Sanktpetersburski.

Dnia 5

d. 8 stycznia.

Amsterdam	na 65 dni 49 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	} Bank. Assyg.
— 3 miesiące 50	—	—	
Hamburg	na 65 dni 81 $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$	81 $\frac{1}{2}$, 1 $\frac{1}{8}$	
— 3 miesiące 9.	—	—	
Londyn	— 3 miesiące 10, 9 $\frac{1}{8}$	9 $\frac{1}{8}$, $\frac{7}{8}$	
Paryż	— 70 dni —	—	}
— 3 miesiące 104 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$	—	104 $\frac{1}{2}$, 104 $\frac{1}{4}$	

Moneta Rosyjska i cudzoziemska

Dukat hol. nowy 11 r. 50 k.	11 rub. 35 kop.
— — stary 11 r. 30 k.	11 rub. 20 kop.
Piastry twarde hiszp. — — — —	— — — —
Jefimki — — — — —	— — — —
Rubel złotem 3 r. 86 k.	3 rub. 87 kop.
— — srebrem 3 r. 72 k.	3 rub. 72 kop.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 15 stycznia rub. sreb. 3 rub. 77 $\frac{1}{2}$ kop., dukat nowy 11 rub. 50 kop., stary 11 r. 30 kop., imperyal 57 rub 77 $\frac{1}{2}$ kop.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora
Andrzej Buchariski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.